
INNLEDNINGSFOREDRA

v/ advokat Jenny Sandvig
advokatfullmektig Ida Werenskiold

Sak nr. 24-081980TVI-TOSL/04
WWF Verdens naturfond - staten v/Energidepartementet

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. Innledning
2. WWF har rettslig interesse
3. Rettslige rammer
4. Faktisk bakteppe
5. Konsekvensutredningen
6. Etterfølgende saksbehandling
7. Lovens materielle krav til KU er ikke oppfylt
8. Vesentlig feil faktum om leting
9. Kort om vitneførsel og anførsler
10. Påstand

1 INNLEDNING

1.1 Tvistegenstand

Kongelig resolusjon av 12.04.2024 om å åpne et område i Norskehavet og Grønlandshavet for mineralvirksomhet på havbunnen **D 18**

- Utredningsområde: 592 500 km² **D 1407**
- Åpningsområde: 281 200 km²

1.2 Problemstillinger

1. Er konsekvensutredningen (KU) i strid med havbunnsmineralloven § 2-2 (2)? **D 1049/ J 11**

2. Er KU i strid med havbunnsmineralloven § 2-2 presumert i samsvar med våre folkerettslige forpliktelser, jf. § 1-2 (4)? **J 9**

3. Bygger beslutningen på vesentlige faktiske feil når det antas små miljøvirkninger av leting? **(D 21)**

1.3 Rammene for domstolskontroll

Retten kan prøve saksbehandlingen inngående, jf. HR-2020-2472-P, avsnitt 182 og 183 **J 942**

2 WWF HAR RETTSLIG INTERESSE

Gyldigheten av åpningsbeslutningen er et rettskrav som kan avgjøres ut fra rettsregler

- Tvisteloven § 1-3 jf. § 1-4 **(J 36)**
- NOU 2001: 32 bind A s. 186 **(J 736)**
- Backer, *Plenumsdommen i klimasøksmålet*, Lov og Rett 2021/3 **(J 3416)**

WWF har et aktuelt behov for å prøve gyldigheten av åpningsbeslutningen uten å måtte avvende de varslede utvinningstillatelsene

- Rt-1998-300 **(J 1033/1036)**
- HR-2023-1044-A (avsnitt 86) **(J 867/878)**
- HR-2021-417-P (avsnitt 140, 172 flg.) **(J 880/99/903)**

WWF har uansett søksmålsrett for å bestride lovligheten av "enhver beslutning, handling eller unnlattelse" etter Århuskonvensjonen, jf. art. 9(2) **(J 243/253)**

- Se nærmere prosesskriv av 25.09.2024 **(D 2462)**

3 RETTSLIGE RAMMER

3.1 Jurisdiksjon

Norge har i utgangspunktet suverene rettigheter over kontinentalsokkelen, jf. UNCLOS art. 77 (J 357)

Norge har ingen eksklusive rettigheter i vannsøylen og på havoverflaten i den del av området som er > 200 nautiske mil fra grunnlinjen, jf. UNCLOS art. 78 jf. art. 87 (2) (J 357)

3.2 Regler om fiske og kunnskapsinnhenting

Forbud mot trål med bunnredskap under 1000/800 m i mye av området for å beskytte sårbare marine økosystemer

– Forskrift om regulering av fiske for å beskytte sårbare økosystemer (FOR-1997-06-27-653) §§ 1 og 2 litra c (J 96)

– Forskrift om vern av sårbare marine økosystem i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon i det nordøstlige Atlanterhav (FOR-2014-10-14-1303) § 3

Det er adgang til kunnskapsinnhenting ved vitenskapelige undersøkelser

– Lov om vitenskapelig utforskning og utnyttelse av undersjøiske naturforekomster

– Resolusjon om vitenskapelige undersøkelser etter naturforekomster på den norske kontinentalsokkel (FOR-1969-01-31-2) J 171

3.3 Havbunnsminerallovens system

Havbunnsmineralloven av 22. mars 2019 nr. 7 J 9

– *Beslutning om åpning* for mineralvirksomhet. Krav om arealbasert KU, jf. § 2-1 (2) J 11

– *Utvinningstillatelser* gir rett til leting og eksklusiv rett til utvinning i inntil 10 år. Ingen KU, jf. § 4-1 J 12

– *Plan for utbygging og drift (PUD)*. Normalt krav om prosjektspesifikk KU fra rettighetshaver. Kan frafalles, jf. § 4-4 (1)/(4) J 13

3.4 Krav til KU før åpning

3.4.1 Havbunnsmineralloven § 2-2 (2), 2. pkt. (J 11)

Konsekvensutredningen skal belyse hvilke virkninger en eventuell åpning kan få for miljøet og antatte næringsrelaterte, økonomiske og sosiale virkninger.

3.4.2 Direktiv 2001/42/EC (plandirektivet)

Konsekvensutredningen skal identifisere, beskrive og evaluere mulige betydelige virkninger på miljøet, jf. art. 5(1) jf. Annex I

J 629/632

– Forbud mot omgåelse ved å utsette eller splitte utredning av ulike virkninger til prosjektspesifikk KU, jf. art. 11(1)

J 630

• Se f.eks. sak C-617/16 *Inter-Environnement Bruxelles* [GC] avsnitt 55, 63, 65, 66

J 1373/1381

3.4.3 SEA-protokollen til Espoo-konvensjonen J 310/324

Konsekvensutredningen skal identifisere, beskrive og vurdere mulige betydelige virkninger på miljøet, jf. art. 7(2), jf. Annex IV, 6

J 327

3.4.4 Havrettstrakaten (UNCLOS)

Konsekvensutredning skal "assess the potential effects" hvis planlagte aktiviteter kan forurense det marine miljø, jf. art. 206, jf. art. 192

J 393

Nasjonal lovgivning kan ikke være "less effective" enn internasjonale standarder og anbefalte praksiser, jf. art. 208

J 394

3.4.5 OSPAR-konvensjonen (det nordøstlige Atlanterhavet)

Plikt til å beskytte det marine miljøet innenfor og utenfor nasjonal jurisdiksjon, jf. art. 2(1)a

(J 263)

Plikt til å bruke føre var-prinsippet, jf. art. 2(2)a

D 1361

3.4.6 Sammenfatning

Konsekvensutredningen må identifisere, beskrive og vurdere mulige miljøvirkninger, og anvende føre var-prinsippet ved usikkerhet

Behandlingen må «grundig avklare fordelene og ulempene ved åpninga», jf. HR-2020-2472-P (184)

(J 942)

4 FAKTISK BAKTEPPE

4.1 Dyp kunnskapsmangel om miljøet

Vi mangler kunnskap om 99% av området **D 1048**

Vitenskapen muliggjør p.t. ikke kunnskapsbaserte beslutninger om miljøvirkninger

- Amon et al., *Assessment of scientific gas related to the effective environmental management of deep-seabed mining*, Marine Policy, 2022 (D 2638)

Det gjøres stadig banebrytende funn, se f.eks.

- Sweetman et al., *Evidence of dark oxygen production at the abyssal seafloor*, Nature geoscience, 2024 **D 2310**

- 24.07.2024, *Sjokkfunn om havbunnsmineraler: - På høy tid å trekke i nødbremsen*, VG **D 2344**

- 30.07.2024, *Overraskende oppdagelse viser at noe lager «mørkt oksygen» på havets bunn*, Forskning **D 2326**

4.2 Stor usikkerhet om teknologi

Teknologien er på konseptnivå/labaratoriumskala

- DNV, Teknologirapport **D 758**

4.3 Hva med påviste metaller?

”Selv om det usannsynlige ikke er umulig, er scenarioene i utakt med den kjente virkeligheten.”

- Norges Geologiske Undersøkelse **D 1245**

- Rapport fra Bergfald miljørådgivere **D 1177**

- Ressursgrunnlag, 27.01.2023 **D 2017**

4.4 Hva med markedetsbehovet?

Metallene som trengs til det grønne skiftet finnes allerede i kjente forekomster på land

- International Energy Agency (EIA), *Global Critical Minerals Outlook 2024* **D 1655/1735**

- Norges Geologiske Undersøkelse **D 1247**

- Bergfald miljørådgiveres rapport for WWF **D 1173**

- SINTEFs rapport for WWF **D 1210**

- Havbunnsmineraler er føre var ekskludert fra EUs
Critical Raw Materials Act **J 524**
- Fortalen, recital 18 **J 528**
 - 09.10.2024 EU Kommisjonen, brev til NGOs **D 2865**

4.5 Sterk internasjonal motstand

Bred konsensus om at nåværende kunnskapsgrunnlag ikke muliggjør belyste beslutninger om mineralvirksomhet i dypet, f.eks.:

- EU Kommisjonen, JOIN(2022) 28 final **D 2772/76**
- Europeiske fiskerierorganisasjoner **D 2854**
- The European Academies Science Advisory Council (EASAC)
- Deep-Sea Mining Science Statement, signert av 911 marinforskere og marineeksperter

5 KONSEKVENsutREDNINGEN

5.1 Foreslått program for konsekvensutredning

- 12.01.2021 Forslag til program for konsekvensutredning **D 206**

5.2 Høring av program for konsekvensutredning

- 15.04.2021 Klima- og miljødepartementets høringsinnspill **D 278**
- 12.04.2021 Miljødirektoratets høringsinnspill **D 244**
- 16.02.2021 Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) **D 2579**
- 12.01.2021 Universitetet i Bergen, Senter for dyphavsforskning **D 2456**
- [Udatert] Oljedirektoratets gjennomgang av høringsinnspill, fra bl.a.: **D 281**
- Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (D 290)
 - Miljødirektoratet (D 322)
 - Havforskningsinstituttet (D 302)
 - Norges geologiske undersøkelse (D 350)

- Artsdatabanken (D 288)
- Norsk polarinstitutt (D 366)
- Norsk institutt for vannforskning (NIVA) (D 361)
- NORCE (D 338)
- Norges Fiskarlag (D 350)
- Fiskebåt (D 292)
- WWF m.fl. (D 295)

5.3 Program for konsekvensutredning

- 10.09.2021 Fastsatt program for konsekvensutredningen (D 2069)

5.4 Grunnlagsrapporter

- 02.09.2021 Havforskningsinstituttet (pelagiske økosystem) **D 404**
- 07.10.2021 Norsk polarinstitutt (sjøpattedyr og sjøfugl) **D 688/729**
- 31.12.2021 Senter for dyphavsforskning, UiB (bentiske økosystem) **D 560/664**
- 21.09.2021 Fiskeridirektoratet (fiskeriaktivitet) (D 533)
- 31.12.2021 Kystverket (skipstrafikk) (D 746)
- 13.10.2021 Det Norske Veritas (teknologi) (D 758)
- 01.06.2022 Ernst & Young (scenarier) (D 886)
- 01.09.2022 Akvaplan-Niva og IKM Acona (miljøvirkninger) **D 953**
- 05.10.2022 Hasteforespørsel fra NFD til Havforskningsinstituttet (D 1040)
 - 10.10.2022 Havforskningsinstituttets foreløpige gjennomgang **D 1045**

5.5 Konsekvensutredningen

- 27.10.2022 Konsekvensutredningen **D 1049**

5.6 Høring av konsekvensutredning

Høringsinnspill fra sentrale fagmyndigheter:

27.01.2023 Miljødirektoratet	D 1206
27.01.2023 Havforskningsinstituttet	D 1223
26.01.2023 Norsk polarinstitutt	D 1231
27.01.2023 Meteorologisk institutt	D 1242
27.01.2023 Norges geologiske undersøkelse	D 1245
26.01.2023 Fiskeridirektoratet	(D 1269)
<u>Høringsinnspill fra fiskerinæringen</u>	
27.01.2023 Norges Fiskarlag	D 1272
27.01.2023 Pelagisk forening	(D 1276)
23.05.2023 Fiskebåt	(D 1280)
<u>Høringsinnspill fra akademia, se bl.a.:</u>	
27.01.2023 NTNU	D 1260
26.01.2023 Senter for dyphavsforskning, UiB	D 1258
<u>Høringsinnspill fra ledende norske selskaper</u>	
23.01.2023 Equinor	D 1284
25.01.2023 KLP	D 1285
27.01.2023 Storebrand	D 1287
<u>Høringsinnspill fra notifikerte tredjeland</u>	
23.01.2023 Danmark	(D 1326)
26.01.2023 Island	(D 1328)
<u>Høringsinnspill fra andre</u>	
27.01.2023 WWF mfl.	(D 1290)
5.7 Ressursgrunnlaget	
27.01.2023 Ressursgrunnlaget	(D 1937)
5.8 Stortingsbehandlingen	
St. Meld. 25 (2022-2023)	D 1330
– 31.10.2023 NTNU Oceans	D 1412
19.12.2023 Innst. 162 S (2023-2024)	(D 1420)

5.9 Reaksjoner fra EU og Nordisk Råd

26.10.2023 EUs Note Verbale	D 1476
02.07.2023 EU-parlamentets resolusjon	D 1479
31.10.2024 Nordisk Råds resolusjon	D 2846

5.10 Åpningsbeslutningen

12.04.2024 Kongelig resolusjon saksnr. 24-213	D 18
---	-------------

6 ETTERFØLGENDE SAKSBEHANDLING**6.1 Utlysning av områder for utvinningstillatelser, jf. hbml. § 4-1 (3)**

26.06.2024 Høring av arealforslag	(D 2094)
– Kart over utlyste områder	D 2101

6.2 Høringsinnspill til utlysningenHøringsinnspill fra sentrale fagmyndigheter

23.09.2024 Direktoratet for strålevern og atomikkerhet	D 2576
26.09.2024 Miljødirektoratet	(D 2551)
26.09.2024 Havforskningsinstituttet	(D 2565)
24.09.2024 Polarinstituttet	(D 2581)

Høringsinnspill fra forskningsinstitusjoner, f.eks:

26.09.2024 NTNU	(D 2573)
-----------------	----------

Høringsinnspill fra fiskerinæringen, f.eks.:

26.09.2024 Pelagisk forening	D 2603
------------------------------	---------------

Høringsinnspill fra berørte tredjelasjoner

26.09.2024 Oceans North Kalaallit Nunaat	D 2606
--	---------------

Andre

26.09.2024 WWF m.fl.	(D 2614)
----------------------	----------

6.3 Varslede utvinningstillatelser

26.06.2024 Pressemelding	D 2099
26.09.2024, <i>Snart kan selskapene lete etter mineraler på havbunnen, DN</i>	D 2508

05.11.2024, *Skal utvikle ny borerobot for havbunnsmineraler til våren 2026*, TU **D 2850**

7 LOVENS MATERIELLE KRAV TIL HVA EN KU SKAL INNEHOLDE ER IKKE OPPFYLT

7.1 KU belyser ikke mulige miljøvirkninger

Identifiserer, beskriver og vurderer ikke potensielle miljøvirkninger

– Miljødirektoratet høringsinnspill 27.01.23 **D 1209**

KU bygger istedet på *antakelser*, ikke faktisk kunnskap

– St.meld. 25 (2022-2023) pkt. 4.3.2.2 **D 1391**

7.2 Nærmere om noen uholdbare antakelser

7.2.1 *At inaktive forekomster har lik bakgrunnsfauna som omkringliggende omr.*

Akvaplan-Niva, miljøvirkningsrapporten (D 961)

Konsekvensutredningen (D 1143/44)

St.meld. nr. 25 (2022-2023) **D 1376**

Antakelsen er i strid med erkjent kunnskap om unik fauna, se f.eks.:

– Hovedrapport 2019-2023, Faggrunnlag for helhetlige forvaltningsplaner for norske havområder, Faglig forum **D 2594**

– Meld. St. 21, Helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområder, s. 91 **D 91**

– Se også Miljødirektoratet, HI, NTNU, NIVA m.fl. (D 1264/362)

7.2.1.1 *At lik fauna umiddelbart kan rekolonialisere sjøfjell under avskavet manganskorpe*

Konsekvensutredningen (D 1143)

Det er ikke grunnlag for antakelsen, se f.eks.:

– Meld. St. 21, Helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområder, s. 91 **D 91**

– Havforskningsinstituttet (D 1227)

7.2.1.2 *At risikoen for mattrygghet vil være lav*

Konsekvensutredningen (D 1059)

Det er ikke grunnlag for antakelsen, se f.eks.:

- Havforskningsinstituttet **D 1227**
- Meld. St. 21, Helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene (D 95)

7.2.1.3 *At forurensning fra lyd, vibrasjoner og lys gir liten til ingen konsekvens for hval og sjøfugl*

Konsekvensutredningen (D 1151)

Det er ikke grunnlag for antakelsen, se f.eks.:

- Havforskningsinstituttet (D 490/494)
- Polarinstituttet (D 693)

7.2.2 *Sammenfatning*

7.3 **KU utreder ikke virkninger for karbonkretsløp**

Miljødirektoratet og KLD krevde at KU vurderte virkningene for karbonkretsløpet i dyphavet **D 269**

ED avviste å utrede slike virkninger **D 295/335**

- Åpningen omfatter imidlertid sulfider som ligger *begravet under sedimenter*:
 - Forslag til program for KU s. 14 **D 221**
 - EDs svar til NTNUs høringsinnspill **D 378**
 - DNVs teknlogirapport **D 860**
- Akvaplan-NIVAs miljøvirkningsrapport **D 959**
- Konsekvensutredningen (D 1142/1144)

7.4 **KU utreder ikke radioaktiv forurensning**

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet krevde utredning av radioaktiv forurensning **D 2579**

ED avviste å utrede slike virkninger **D 290**

- Manganskorper inneholder radioaktive grunnstoffer, som vil anrikes 3-10 ganger i smelteovn → deponeringspliktig avfall

- Bergfald miljørådgivere **D 1184**
 - Direktoratet for strålevern og atomberedskaps høringsuttalelse 23.09.24 **D 2576**
 - Fare for radioaktiv forurensning fra u-båtvrak
 - Akvaplan-NIVA, miljøvirkningsrapport **D 1031**
- 7.5 KU utreder ikke avfall på land**
- Miljødirektoratet og KLD krevde at KU vurderer virkninger av avfallshåndtering på land **D 266**
- ED avviste å utrede slike virkninger **D 333**
- Miljøvirkningsrapporten **D 966**
 - EDs svar på spørsmål av 30.10.2023 (D 1440)
- 7.6 Sammenfatning**
- 8 BESLUTNINGEN BYGGER PÅ ET VESENTLIG FEIL FAKTUM OM LETING**
- 8.1 Faktisk premiss om «små» og «ubetydelige» miljøvirkninger av leting**
- Åpningsbeslutningen bygger på et faktisk premiss om at det vil være "små miljøvirkninger av leting" (D 21)
- EDs forslag til program for KU **D 231**
 - Akvaplan, miljøvirkningsrapporten (D 961)
 - Konsekvensutredningen (D 1058)
 - St. meld. 25 (2022-2023) s. 8 **D 1339**
- 8.2 Det faktiske premisset er feil**
- Tilbakevist av fagmyndigheter og andre, se f.eks.:
- Miljødirektoratets innspill til program for KU **D 262**
 - Miljødirektoratets innspill til KU **D 1213**
 - Senter for dyphavsforskning (UiB) innspill til program for konsekvensutredning **D 2456**
 - Sml. innspill fra Senter for dyphavsforskning v/Rolf Birger Pedersen til KU **D 1258**

8.3 Leting kan innebære utstrakt boring og forårsake utryddelse av endemisk fauna

Kjerneboring, drift og bruk av innretninger på havbunnen omfattes av definisjonen på leting:

- Havbunnsmineralloven § 1-5 (J 10)
- Smh. ISA Regulations (ISBA/16/A/12/Rev.1), Point 3 litra b (D 2406)

Klassifisering av en drivverdig forekomst forutsetter omfattende boring

- CRISCRO Standarder, JORC Code 2012, avsn. 20 - 36 TD 67/77
- Ressursvurderingen (D 2027)
- DNV forutsetter kjerneboring (D 794/796)
- NGU forutsetter omfattende kjerneboring (D 1255)
- KU forutsetter omfattende kjerneboring (D 1094)

Leting kan foregå på alle typer forekomster, inkl. aktive sulfidforekomster med erkjent unik fauna

- EDs svar på spørsmål, nr. 34 **D 1459**

Risiko for stor skade på økosystemer

9 VITNEFØRSEL OG ANFØRSLER

10 PÅSTAND